

К.е.н., доцент, Кудлай В.Г.

Кафедра економіки агропромислових формувань,

Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОЇ СФЕРИ

Трансформаційні процеси, які відбуваються в сучасному світі об'єктивно вимагають дослідження проблем соціально-економічного спрямування підприємств аграрної сфери. Значний науковий внесок у дослідження теми зробили С.О.Гудзинський, Д.Ф.Крисанов, О.М.Онищенко, Пасхавер Б.Й., І.В.Прокопа, В.М.Трегобчук. Питанням продуктивності праці в сільському господарстві, факторам її підвищення присвячено багато наукових досліджень. Їх результати широко представлені у публікаціях відомих вчених: І.К.Бондар, Д.П.Богиня, В.В.Вітвіцький, О.І.Здоровцов, І.І.Лотоцький, І.І.Лукінов, І.Н.Романенко, О.В.Шкільов та інші. Заслужують на увагу дослідження мотивації трудової діяльності, стимулювання персоналу вітчизняних і зарубіжних авторів С. Адамса, К. Альдерфера, Ф. Герцберга, Е.

Бородіна О.М., Лока, Е. Лоулера, Д. МакГрегора, Д. МакКлеланда, А.М. Колота, І.С. Маслової, П. Самуельсона, Р. Сміта, Л. Портера. Л.О. Шепотько, Р.Я. Яковлева.

Як слушно зазначає Дієсперов В.С. у ринковій економіці праця виявляється найдорожчим фактором виробництва, який при цьому на відміну від капіталу має первинний, а не похідний характер [1, с.3]. Оскільки узагальнюючим показником ефективності використання трудових ресурсів в аграрній сфері є продуктивність праці, тому існує нагальна потреба вивченню цього питання.

В умовах посилення глобалізації зростання конкурентоспроможності економіки України можна досягти за рахунок підвищення рівня конкурентоспроможності національної робочої сили. Такий напрямок відповідає поточним і стратегічним завданням соціально-економічного реформування економіки України.

Ми повністю підтримуємо думку акад. Андрійчука В.Г., що підвищення продуктивності праці в кінцевому підсумку зводиться до економії робочого часу і це впливає на зміцнення економіки аграрних підприємств і розв'язання низки соціальних проблем [2, с.140]. Вчений вважає, що агропромислові підприємства можуть ефективно працювати й забезпечувати конкурентоспроможність своєї продукції саме за умови підвищення продуктивності праці [2, с.142].

В останні роки відбуваються негативні тенденції пов'язані з вивільненням працівників із сільськогосподарських підприємств. Тільки за 2010 р. їх середньорічна чисельність зменшилась на 6,2%. Так за даними Держжомстату України у 2010 р. серед сільських жителів кожна друга особа зайнята у неформальному секторі економіки [3]. Переважаючим видом діяльності неформального сектора економіки України є сільське господарство, в якому працювало 3,5 млн. осіб, що складає 74% усіх зайнятих в цьому виді діяльності. У сільській місцевості зареєстрований рівень безробіття зріс на 0,4 відсоткового пункта і становив 2,1% населення працездатного віку, у міських поселеннях - на 0,1 відсоткового пункта і становив 1,4% населення працездатного віку. У сільському господарстві спостерігався найнижчий рівень заробітної плати, який не перевищував 65% від середнього по економіці. За індексом продуктивності праці, обчисленим на підставі даних МВФ і Міжнародної організації праці для 85 країн, українці посідають 72 місце [4].

Таким чином перспективи реформування соціально-трудова відносин в сільській місцевості знаходяться в площині підвищення ефективності використання трудових ресурсів, підтягування мінімальної заробітної плати до 60% від середньої, адекватного зростання системи оплати праці і споживчого ринку, розширення зайнятості сільських жителів за рахунок несільськогосподарських видів діяльності.

Література:

1. Дієсперов В.С. Сільськогосподарська праця в нових умовах. - К.: ІАЕ УААН, 2000.-186 с.
2. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропродовольчого комплексу . - К.: КНЕУ, 2010.- 414 с.
3. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. <http://www.unian.net/ukr/news/news-374933.html>